

Warszawa, dnia 10 lutego 2012 r.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

DL-P-IV-070-1/12 /6

Pan
Piotr Zientarski
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Przewodniczący

W odpowiedzi na wystąpienie Pana Przewodniczącego z dnia 16 stycznia 2012 r., znak: BPS/KU-034/27/2/12, w sprawie wyrażenia opinii na temat rozwiązań zaproponowanych w senackim projekcie ustawy *o zmianie ustawy o Policji oraz innych ustaw* (druk senacki nr 27), w zakresie właściwości resortu sprawiedliwości, uprzejmie przedstawiam następujące stanowisko.

Zgodnie z aktualnie obowiązującym art. 114 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. *o Policji* (Dz. U. z 2007 r. Nr 43, poz. 277, z późn. zm.) policjant zwalniany ze służby otrzymuje ekwiwalent pieniężny za niewykorzystane urlopy wypoczynkowe lub dodatkowe oraz za niewykorzystany czas wolny od służby, nie więcej jednak niż za ostatnie 3 lata kalendarzowe.

Przepis ten został zaskarżony przez Zarząd Główny Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Policjantów, a powyższemu przepisowi zarzucono, iż ograniczenie prawa policjanta zwalnianego ze służby do otrzymywania ekwiwalentu pieniężnego za nie więcej niż ostatnie 3 lata kalendarzowe jest niezgodne z art. 66 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 23 lutego 2010 r. (sygn. Akt K 1/08) uznał niezgodność art. 114 ust. 1 pkt 2 ustawy *o Policji* z art. 66 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w części obejmującej słowa „nie więcej niż za ostatnie 3 lata kalendarzowe”.

Senacki projekt ustawy stanowi wykonanie obowiązku dostosowania systemu prawa do cytowanego wyroku Trybunału Konstytucyjnego.

W uzasadnieniu do powyższego orzeczenia Trybunał Konstytucyjny podkreślił, że prawo do ekwiwalentu za niewykorzystany urlop lub czas wolny od służby jest prawem majątkowym policjanta, którego ograniczenie musi odpowiadać wymogom art. 31 ust. 3 Konstytucji, zaś prawo do corocznego płatnego urlopu jest gwarantowane w art. 66 ust. 2 Konstytucji i nie może być arbitralnie ograniczane również w odniesieniu do rekompensaty pieniężnej za urlop niewykorzystany lub za czas wolny od służby.

Ponadto Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że ekwiwalent pieniężny za niewykorzystany urlop stanowi konieczny substytut otrzymywany w miejsce niewykorzystanego urlopu.

W zakresie udzielanego czasu wolnego od służby Trybunał Konstytucyjny uznał, że art. 66 ust. 2 Konstytucji wymaga, by czas pracy został określony ustawowo. Czas, który nie został ustawowo uznany za czas pracy jest więc – w ujęciu konstytucyjnym – czasem wolnym od pracy. Świadczenie pracy w czasie wolnym od pracy jest możliwe, tym niemniej powinno być odpowiednio rekompensowane. Zdaniem Trybunału Konstytucyjnego, regułę tę należy odnieść również do „czasu służby” i „czasu wolnego od służby”.

Zdaniem Trybunału Konstytucyjnego wyżej wskazane uprawnienie jest bezwarunkowo zagwarantowane na mocy art. 66 ust. 2 Konstytucji, zaś prawo do otrzymania ekwiwalentu za niewykorzystany urlop lub czas wolny od służby jest prawem majątkowym, którego ograniczenie musi odpowiadać wymogom zawartym w art. 31 ust. 3 Konstytucji.

Projektodawcy, realizując wyrok Trybunału Konstytucyjnego, zaproponowali uchylenie części przepisu art. 114 ust. 1 pkt 2 ustawy *o Policji*, obejmującej wyrazy „nie więcej niż za ostatnie 3 lata kalendarzowe”.

Ponadto, w celu zapewnienia spójności systemu prawnego, zaproponowano dokonanie analogicznych zmian m. in. w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. *o Służbie Więziennej* (Dz. U. Nr 79, poz. 523, z późn. zm.).

Zgodnie z treścią aktualnie obowiązującego art. 137 ust. 1 ustawy *o Służbie Więziennej* funkcjonariusz zwolniony ze służby, który przed dniem zwolnienia nie wykorzystał czasu wolnego od służby za pełnienie służby ponad ustawowy wymiar, otrzymuje ekwiwalent pieniężny, nie więcej jednak niż za 3 lata, zaś w przypadku niewykorzystania przysługującego urlopu wypoczynkowego lub urlopu dodatkowego w całości lub w części z powodu rozwiązania lub wygaśnięcia stosunku służbowego funkcjonariuszowi przysługuje ekwiwalent pieniężny, nie więcej jednak niż za ostatnie 3 lata kalendarzowe, zgodnie z art. 151 ust. 1 ustawy *o Służbie Więziennej*.

Projektowana nowelizacja polega na nadaniu nowego brzmienia art. 137 ust. 1, odnoszącemu się do ekwiwalentu pieniężnego za niewykorzystany czas wolny od służby za pełnienie służby ponad ustawowy wymiar oraz nadaniu nowego brzmienia art. 151 ust. 1, odnoszącemu się do ekwiwalentu pieniężnego za niewykorzystany urlop wypoczynkowy lub urlop dodatkowy.

Powyższa zmiana wprowadza w obu nowelizowanych przepisach zwrot „ustanie stosunku służbowego”, w miejsce występujących obecnie wyrażen: „zwolnienie ze służby” (art. 137 ust. 1) i „rozwiązanie lub wygaśnięcie stosunku służbowego” (art. 151 ust. 1).

Nowa redakcja przedmiotowych przepisów, w mojej ocenie, jest jak najbardziej zasadna i zasługuje na aprobatę, albowiem pozwoli wyeliminować rozbieżności interpretacyjne, które powstawały podczas stosowania art. 137 ust. 1 ustawy *o Służbie Więziennej* w kontekście innych przepisów tej ustawy dotyczących instytucji ustania stosunku służbowego.

Ustawodawca odrębnie bowiem reguluje przypadki zwolnienia funkcjonariusza za służby i wygaśnięcia jego stosunku służbowego, co powoduje poważne wątpliwości co do prawa funkcjonariuszy, których stosunek służbowy wygasł, do wypłaty ekwiwalentu pieniężnego z tytułu pełnienia służby ponad ustawowy wymiar.

Wyżej wymienionych wątpliwości nie nasuwa natomiast art. 151 ust. 1 ustawy *o Służbie Więziennej*, w którym przewidziano, że ekwiwalent pieniężny za

niewykorzystany urlop wypoczynkowy lub urlop dodatkowy przysługuje zarówno w przypadku rozwiązania stosunku służbowego, jak i jego wygaśnięcia. A zatem zaproponowana zmiana brzmienia art. 151 ust. 1 ustawy o *Służbie Więziennej* ma charakter wyłącznie redakcyjny, ujednolicający określenia użyte w obu wymienionych przepisach.

Odnosząc się do skutków finansowych wejścia w życie projektowanej regulacji dotyczących funkcjonariuszy Służby Więziennej, uprzejmie informuję, że proponowane rozwiązania nie spowodują wzrostu wydatków przeznaczonych dotychczas na wypłaty ekwiwalentów za pełnienie służby ponad ustawowy wymiar oraz niewykorzystane urlopy wypoczynkowe i urlopy dodatkowe, gdyż przepisy zakwestionowane przez Trybunał Konstytucyjny obowiązują w Służbie Więziennej dopiero od 13 sierpnia 2010 r., a zatem funkcjonariusze Służby Więziennej nie mogli zostać pozbawieni ekwiwalentu za pełnienie służby ponad ustawowy wymiar albo za urlop wypoczynkowy za okres przekraczający 3 lata.

Niemniej jednak Służba Więzienna na bieżąco monitoruje ilość wykorzystanych urlopów wypoczynkowych oraz urlopów dodatkowych, a także dni wolnych za pełnienie służby ponad ustawowy wymiar w celu zapobiegania powstawaniu zaległości.

W przypadku zwolnienia funkcjonariusza ze służby ewentualne obliczenie wysokości ekwiwalentu pieniężnego z tytułu pełnienia służby ponad ustawowy wymiar oraz urlopów wypoczynkowych lub dodatkowych z reguły nie obejmuje okresów przekraczających 2 lata.

Natomiast sytuacje wskazujące na konieczność obliczenia ilości wykorzystanych urlopów wypoczynkowych oraz dni wolnych z tytułu pełnienia służby ponad ustawowy wymiar za okres przekraczający rok służby, licząc wstecz od dnia zwolnienia funkcjonariusza ze służby, są spowodowane głównie:

- 1) brakiem możliwości udzielenia dnia wolnego od służby lub urlopu w związku z przebywaniem funkcjonariusza na długotrwałym 12 – miesięcznym zwolnieniu lekarskim;
- 2) orzeczeniem przez komisję lekarską całkowitej niezdolności do służby;

- 3) nieobecnością funkcjonariusza na służbie związanej z urlopem bezpłatnym lub urlopem wychowawczym;
- 4) zawieszeniem funkcjonariusza w czynnościach służbowych.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że w przypadkach uzasadniających konieczność wypłaty ekwiwalentu pieniężnego za niewykorzystanie przez funkcjonariuszy czasu wolnego od służby lub dni wolnych za pełnienie służby ponad ustawowy wymiar, na podstawie obecnie obowiązujących przepisów, zaległości powstałe z tego tytułu będą pokrywane z wydatków bieżących w ramach budżetu więziennictwa.

Z pozdrowieniami

~~z upoważnienia~~
~~MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI~~

Grzegorz Walajko
GRZEGORZ WALAJKO
PODSEKRETARZ STANU